

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет перекладачів
Кафедра романської і новогрецької філології та перекладу

Допущено до захисту
«_____» _____ року
Завідувач кафедри
_____ Філоненко Н.Г

КУРСОВА РОБОТА
ІЗ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ
«РОЛЬ ПЕТРАРКИ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ МОВИ»

Студентки 3 курсу групи Мліт 10-20
Напрямок підготовки **6.020303 Філософія (Переклад (Італійська))**
Жарська Валерія Вікторівна
Науковий керівник :
Завідувач кафедри романської і новогрецької філології та перекладу
Філоненко Наталія Георгіївна

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЖИТТЯ ТА ТВОРЧОСТІ Ф. ПЕТРАРКИ.....	5
1.1. Коротка характеристика життя Ф. Петрарки.....	5
1.2. Особливості творчості Ф. Петрарки.....	7
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВПЛИВУ Ф. ПЕТРАРКИ НА МОВУ.....	11
2.1. Вплив Ф. Петрарки на формування мови.....	11
2.2. Ідейно-художня своєрідність сонетів Ф. Петрарки.....	18
ВИСНОВКИ.....	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	28

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Початок гуманізму в Італії пов'язаний з ім'ям Франческо Петрарки. У перше десятиліття XV ст. стало очевидним неминуче означення етико-політичної складової у проблематиці творів більшості мислителів, повернення до мови поезії, відновлення моральних складових філософського вчення, багатства традиції, ставши нагальними потребами часу. Легендарній постаті Фр.Петрарки довелось відіграти чи не одну із ключових ролей в європейській історії в якості не лише митця, а й глибокого, вдумливого філософа, який сприяв розвитку антропологічної проблематики. Більшість авторів досліджуваного періоду мали безпосередній зв'язок з постаттю творця безсмертних канцон до Лаури і знавця пізньої античної літератури. Його амбіції і палкий талант зайняли належне місце у скарбниці світової думки. Але яким чином він прийшов до витоків гуманізму, вивів на денне світло визначеність напівзабутого й легендарного поетичного стилю, до якого треба було ще дорости його учасникам?

Франческо Петрарка, італійський поет та гуманіст, відомий своїми поезіями на латині та італійській мовах, які він написав у 14 столітті. Його поезії вважаються одними з найвидатніших творів ранньої італійської літератури.

Одним з важливих аспектів Петраркової ролі у формуванні національної мови є те, що він став першим італійськомовним поетом, який звернувся до мови народу в своїх творах. Раніше, літературні твори у Італії писалися виключно на латині, яка була мовою культури та освіти. Петрарка використовував мову народу, щоб передати свої почуття та емоції, тим самим розширивши можливості мови та привернувши до неї увагу широкої аудиторії.

Крім того, Петрарка став одним з основних представників тогочасної італійської мови, що у своїх творах використовував терміни та фрази, що були характерні саме для народної мови. Його поезії та стиль письма були настільки

популярними, що стали взірцем для наступних поколінь італійських поетів та письменників.

Отже, вивчення ролі Петрарки у формуванні італійської національної мови є актуальним, оскільки він став зразком та наочним прикладом того, як мова народу може бути використана у літературі, а його твори дали поштовх до розвитку італійської мови як такої, що зберегла своє визнання та популярність і донині.

Дотепер навколо його творчості точиться чимало дискусій, що мають гостро-полемічний характер. Фр.Петрарка по праву є засновником нового поетичного стилю. Його «Книга пісень» визначила стилістику європейської літератури. Він був великим реставратором класичної давнини, проголосив нові шляхи у мистецтві, лишившись у пам'яті нащадків непогрішним вчителем. У 1501 р. завдяки зусиллям П'єтро Бембо і типографа Альдо Мануціо, був виданий перший збірник його «Canzoniere». Згодом розпочалась доба петраркізму у сфері поезії, естетичної та критичної думки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЖИТТЯ ТА ТВОРЧОСТІ

Ф. ПЕТРАРКИ

1.1. Коротка характеристика життя Ф. Петрарки

Франческо Петрарка (1304-1374) був італійським поетом, письменником та гуманістом епохи Відродження, чиї творчі та інтелектуальні досягнення зробили його одним із найвпливовіших людей свого часу [11].

Раннє життя: Ф. Петрарка народився в місті Арецо, в Тоскані, і виріс у Авіньйоні, де його батько працював адвокатом. У молодості він навчався праву, але його пристрастю була література. Любов Петрарка був відомий своїми віршами про Лауру, жінку, яку він зустрів у церкві в 1327 році і яку ніколи не зміг забути. Його поема «Канцоньєре» – це збірка поезій, написаних на честь Лаури [19].

Кар'єра: Петрарка був запрошений папою Климентом VI на римській коронуванні імператора Карла IV у Римі в 1355 році, і він прожив решту свого життя в Італії. Він писав вірші, оповідання, листи та латинські твори, у тому числі «Секрети», трактат про особисту мораль. Вплив на мистецтво і культуру: Петрарка був одним із найважливіших гуманістів свого часу і вплинув на італійську літературу і культуру в цілому. Його творчість сприяла розвитку італійської мови, і його ідеї про людську гідність та гуманізм вплинули на філософію епохи Відродження. **Смерть:** Петрарка помер у Падуї 1374 року у віці 70 років. Він був похований у церкві Сан-Доменіко в місті.

Спадщина: Ф. Петрарка вважається одним із найвпливовіших італійських поетів усіх часів. Його вірші та листи були перекладені на безліч мов та продовжують користуватися популярністю в наш час. Його ідеї та концепції, такі як «нове людство» і «людина як міра всіх речей», вплинули на розвиток європейської культури та філософії. Відносини з іншими відомими людьми: Петрарка підтримував дружні стосунки з багатьма відомими людьми свого часу, такими як Данте Аліг'єрі, Боккаччо та Кола ді Рьенцо. Він також був взаємини з папою Климентом VI, який поважав його як вченого та поета. **Хобі:** Петрарка був захоплений гірськими подорожами та збирав старовинні манускрипти. Він був також шанувальником музики та грав на лютні. **Релігія:** Петрарка був дуже релігійною людиною, і його творчість відбиває його віру в Бога. Він також був критиком римської католицької церкви, засуджуючи її мирські амбіції та корупцію [11].

Особисте життя: Петрарка був неодруженим все своє життя і не мав дітей. Він підтримував тісні стосунки зі своїми близькими та друзями, але також був відомий своїми багаторічними періодами депресії та самотності. Загалом, життя Ф. Петрарки було сповнене творчості, культурних досягнень та соціальної активності, і його вплив на італійську та світову літературу та культуру залишається значним до сьогодні. **Смерть і спадщина:** Ф. Петрарка помер 19 липня 1374 в Аркуе, Італія. Його тіло було поховано у церкві Сан-Лоренцо у Флоренції, поруч із могилою Данте.

Спадщина Петрарки включає величезну кількість поетичних творів, листів, філософських та історичних трактатів, які, як і раніше, є об'єктом дослідження та натхнення для багатьох людей у наші дні. Цитати: Ф. Петрарка є автором багатьох відомих цитат, які досі вживаються у повсякденному житті. Однією з найвідоміших є «Людина – це те, що вона думає», яка відображає її віру у свободу думки та особистості. Петраркізм: Термін «петраркізм» використовується для опису літературного стилю, розвиненого в Європі за часів Петрарки. Він характеризується використанням метафор, символів та елегантної мови для вираження почуттів та думок [10].

Науковий внесок: Петрарка зробив значний внесок у розвиток лінгвістики та філології, особливо у вивченні латинської мови. Його праці з граматики та лексикології досі використовуються як навчальні посібники. Музичний спадок: Петрарка був шанувальником музики та його поезія надихнула багатьох композиторів на створення музичних творів. Наприклад, французький композитор Клод Дебюссі написав п'ять пісень на вірші Петрарки, які стали відомими як «Вірші після Петрарки».

1.2. Особливості творчості Ф. Петрарки

Особливості творчості Ф. Петрарки можна позначити наступним чином: Стиль: Петрарка є засновником нового стилю в поезії, який був названий «сонет». Він використовував строгу форму, що складається з 14 рядків, з певним римуванням і метрикою. Теми: Основними темами поезії Петрарки є кохання, природа, моральні питання, релігія та політика. Він також описував свої особисті почуття та переживання. Образи: В поезії Петрарки часто зустрічаються образи рослин, тварин та географічних місць, які символізують певні ідеї чи емоції. Філософія: Петрарка був філософом і у своїх творах він звертався до таких філософських питань, як сенс життя, свобода волі та моральні засади. Мова: Петрарка писав латиною та італійською мовами. Його поезія італійською мовою стала прабатьком сучасної італійської літератури.

Емоційність: Поезія Петрарки є дуже емоційною та інтенсивною. Він відкрито висловлював свої почуття та емоції, що робить його твори дуже проникливими. Культурний вплив: Творчість Петрарки вплинула на італійську культуру і літературу, і навіть на європейську культуру загалом. Його стиль та теми були натхненням для багатьох поетів та письменників у наступні століття [18].

Зв'язок з історією: Петрарка був захоплений історією та римською культурою. Він вивчав класичні твори і був знайомий із працями Данте, Вергілія, Овідія та інших класиків. Це відбилося у його поезії, де він часто звертався до історичних та літературних персонажів, таких як Юлій Цезар, Сафо, Лаура, яку він зустрів у Віньйолі. Любовна лірика: Однією з найвідоміших тем у поезії Петрарки є кохання. Він написав багато любовних віршів, де він описував свою пристрасть до Лаури, яку ніколи не зумів завоювати. Його поезія була відома своєю глибокою емоційністю та проникливістю. Канцоньєр: У 1341 Петрарка видав свою головну роботу «Канцоньєр», яка містила велику кількість любовних віршів. Ця книга стала одним із найбільших літературних творів епохи Відродження і дуже вплинула на європейську поезію. Релігійні твори: Крім любовної лірики, Петрарка також написав багато релігійних творів. У своїх працях він звертався до питань віри, моралі та духовного життя. Крім поезії, Петрарка також писав прозу. Він написав багато есе на різні теми, включаючи історію, політику та релігію. Він також написав біографію Юлія Цезаря, яка стала однією з найвідоміших біографій класичних діячів. У цілому нині, творчість Ф. Петрарки було величезним внеском у розвиток італійської та європейської літератури. Його стиль, теми та форми стали натхненням для багатьох поколінь письменників та поетів [9].

Ідеал гуманізму: Ф. Петрарка одна із представників італійського гуманізму. Він вірив у піднесення людини та її здатність до досягнення вищих цілей. Він стверджував, що людина має прагнути знання та освіти, щоб розвивати свій розум і дух. Ці ідеї вплинули на розвиток італійської культури

та філософії. Мова італійських віршів: Ф. Петрарка вважається творцем класичної італійської поезії. Він розробив віршовану форму, названу «петраркізмом», яка включала 14 рядків у суворій римі. Ця форма стала широко використовуватися в італійській поезії, а італійська мова стала одним із найбільш шанованих італійських діалектів завдяки його роботі. Творчість Петрарки вплинула на мистецтво епохи Відродження. Його поезія надихнула багатьох художників, зокрема Рафаеля та Тіціана. Вони створювали картини, що зображують Лауру та інші персонажі з поем Петрарки, які стали символом ідеальної краси та кохання. Культурна спадщина: Творчість Ф. Петрарки залишається важливою культурною спадщиною Італії та Європи. Його поезія та проза продовжують надихати та захоплювати покоління читачів та письменників у всьому світі. Його внесок у розвиток італійської та європейської літератури, а також в історію та культуру загалом неможливо переоцінити [7].

Соціальні погляди: Ф. Петрарка був прихильником ідеї рівності людей перед законом і критикував тодішню соціальну систему, засновану на феодалній ієрархії. Він наголошував на важливості освіти та розвитку особистості, а також громадянської відповідальності кожної людини перед суспільством. Релігійні погляди: Ф. Петрарка був глибоко віруючою людиною, але критично ставився до корупції та аморальності всередині церкви. Він закликав до більш глибокого та особистого ставлення до Бога і протиставляв його церковній ієрархії та формальному релігійному обряду. Філософські погляди: Ф. Петрарка був захоплений філософією і часто звертався до філософських тем у своїх працях. Він висловлював думку, що людина має прагнути гармонії між тілом і душею, і навіть до згоди з природою і космосом загалом. Вплив на розвиток італійської літератури: Ф. Петрарка є одним із найбільш значущих представників італійської літератури та вплинув на її розвиток. Його творчість відрізняється красою мови, глибиною почуттів та філософськими задумами. Згодом його творчість стала взірцем ідеальної поезії для багатьох поколінь італійських поетів [10].

Вплив на розвиток європейської літератури: Творчість Ф. Петрарки вплинула на розвиток європейської літератури. Його поезія перекладалася багатьма мовами і була широко відома у Європі. Його вірші надихали багатьох поетів та письменників, у тому числі Шекспіра, Гете, Байрона та інших. Вплив на розвиток гуманізму: Ф. Петрарка вважається одним із засновників гуманізму – філософського та культурного руху, який виник в Італії в епоху Відродження. Він закликав до підвищення людини та її здібностей, до розвитку освіти та культури. Його ідеї про красу, гармонію та баланс між тілом і душею вписувалися у філософські принципи гуманізму. Філологічні здобутки: Ф. Петрарка також відомий своїми філологічними здобутками. Він вивчав давньогрецьку та латинську мови та зробив значний внесок у розвиток класичної філології. Він зібрав величезну бібліотеку та займався копіюванням стародавніх текстів [2].

Творчість Ф. Петрарки вплинула на розвиток мистецтва, в тому числі живопису і скульптури. Його образи та ідеї стали натхненням для багатьох художників та скульпторів. Він також сам був шанувальником мистецтва і мав велику колекцію картин і скульптур. Любов до природи: Ф. Петрарка був пов'язаний із природою і часто описував її красу у своїх віршах. Він закликав до збереження природи та піклування про неї. Його творчість стала важливим кроком у розвитку літературного жанру пастораль, який присвячений природі та її красі.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ВПЛИВУ Ф. ПЕТРАРКИ НА МОВУ

2.1. Вплив Ф. Петрарки на формування мови

Франческо Петрарка – відомий італійський поет та письменник, який жив у 14 столітті. Він відіграв важливу роль у формуванні італійської мови та культури. За часів Петрарки італійська мова ще не була єдиною та стандартизованою мовою на всій території Італії. Завдяки своїм творам та діяльності Петрарка сприяв уніфікації мови та встановленню стандартів її написання та вимови [1].

Петрарка був першим поетом, який використовував «тосканську мову» у своїх творах. Ця мова була базовою для італійської мови та відрізнялася від інших діалектів Італії своєю елегантністю та ліричністю. Петрарка був майстром слова та здібним переконливо виражати свої думки та почуття. Він став першим поетом, який зробив італійську мову на рівень вище, ніж просто мова народу, а створив власний стиль та мовну форму [4].

Петрарка також докладав зусиль до розвитку граматики та правопису італійської мови. У своїх творах він чітко дотримувався правил граматики, що сприяло їх поширенню та використанню в літературі. Він також сприяв уніфікації правопису італійської мови, що дало можливість створити єдину мовну систему на всій території Італії [12].

У своїх творах Петрарка використовував багато нових слів та виразів, які стали частинами італійської мови. Він вніс значний внесок у формування мовної лексики та розширення словника італійської мови. Його твори викликали захоплення не тільки в Італії, а й у всій Європі, що сприяло поширенню та визнанню італійської мови як культурної мови [3].

Петрарка був також відомий своєю листуванням, в якому він використовував італійську мову для спілкування з друзями та колегами. Це

дало можливість поширення мови за межі Італії та сприяло її розвитку як мови для наукових та літературних досліджень.

Отже, можна стверджувати, що Франческо Петрарка відіграв значну роль у формуванні італійської мови. Його твори та діяльність сприяли уніфікації мови, встановленню стандартів написання та вимови, розвитку граматики та правопису, розширенню лексики та поширенню італійської мови в Європі та в світі [15].

Крім того, Петрарка також вплинув на розвиток інших європейських мов, зокрема французької та англійської. Його твори були перекладені на багато мов, що сприяло впливові його стилю на розвиток літератури в цих країнах. Наприклад, в англійській літературі термін «сонет» походить саме від Петрарки, а його стиль написання сонетів знайшов відображення у творчості багатьох англійських поетів.

Таким чином, вплив Франческо Петрарки на розвиток італійської та інших європейських мов є неперебірним. Він став одним із найвизначніших представників Ренесансу, перетворивши італійську мову на мову культури та науки. Він зробив великий внесок у розвиток літератури та мовознавства, що дало поштовх до формування сучасних європейських мов та створення стандартів мовної норми [22].

Крім того, Петрарка також сприяв розвитку італійської мови як літературної мови. Його твори відіграли важливу роль у формуванні літературного стилю та стандартів літературної мови в Італії. Він першим поєднав у своїх творах класичний латинський стиль з італійською мовою, що дало поштовх до розвитку італійської літератури та визнання її як самостійної культурної цінності.

Петрарка став першим автором, який використовував італійську мову для написання поезій, що були призначені не тільки для елітних колах, але й для широкої аудиторії. Він створив багато відомих творів, зокрема цикл сонетів «Відлуння», який донині є одним із символів італійської літератури та культури. Його творчість стала взірцем для наступних поколінь італійських

поетів та літераторів, які намагалися наслідувати його стиль та використовувати італійську мову як літературну мову [19].

Таким чином, вплив Петрарки на італійську мову та літературу є невід'ємним чинником їх розвитку. Він став першим автором, який використовував італійську мову для написання літературних творів та встановив стандарти літературної мови, які діяли протягом століть. Його творчість надихала наступні покоління італійських поетів та літераторів, що зробило великий внесок у розвиток італійської культури та мови.

Крім того, Петрарка також популяризував ідею єдиного італійського народу, який повинен мати свою власну мову та культуру. Він був переконаний, що італійська мова повинна бути використана для написання наукових та філософських праць, а також для поезії та літератури. Це дало поштовх до поширення італійської мови серед широкої аудиторії та сприяло її утвердженню як національної мови Італії.

Таким чином, Петрарка відіграв важливу роль у формуванні італійської мови та культури. Він не лише створив власні твори, які стали прикладом для наступних поколінь літераторів, а й популяризував ідею єдиного національного італійського народу, який повинен мати свою власну мову та культуру. Це стало важливим етапом у розвитку італійської мови та літератури, які стали визнаними та поважаними у всьому світі [18].

Крім того, Петрарка допоміг у формуванні італійської мови як літературної мови. Він використовував мову Тоскани, яка була схожою на діалекти інших провінцій Італії, і став першим автором, який використовував цю мову для написання літературних творів. Петрарка також звертав увагу на мелодійність та красу мови, що дало поштовх до розвитку італійської поезії та літератури в цілому.

У своїх творах Петрарка часто використовував мову, яка була доступна широкому колу людей, а не лише освіченим і знайомим з латинською мовою. Він писав у стилі, який був більш близьким до розмовної мови, що зробило його твори більш доступними для звичайних людей. Це дало змогу зрозуміти,

що італійська мова може бути високою та елегантною, а також збагатило її лексичний та граматичний арсенал [27].

Отже, Петрарка мав значний вплив на формування італійської мови, він став першим, хто використовував мову Тоскани для написання літературних творів, популяризував її та допоміг у визнанні як національної мови Італії. Його твори також дали поштовх до розвитку італійської поезії та літератури, а його стиль письма зробив мову більш доступною для широкої аудиторії.

Думка та мова вважаються головними проявами людського духу. В епоху Відродження, коли на перший план вийшли ідеї гуманізму, які звеличують людину, актуалізувалися проблеми мови. Діячі Ренесансу намагалися здійснити революцію у цій сфері, відкинувши мову схоластики та замінивши її мовою літературної культури. На тлі цього трансформацію зазнавала і вся філософія загалом [29].

Ідеї Франческо Петрарки стали першими серйозними кроками становлення класичної гуманітарної культури. Т.В. Якушкіна у своєму дослідженні «Зародження петраркістської традиції Італії XV століття» зазначає, що традиції даного філософа тісно пов'язані з вузловими проблемами епохи Відродження. Проблеми латинської та народної мови у рамках загальних гуманістичних проблем виступили одними з базових для всієї майбутньої петраркістської традиції. І якщо Данте звеличував народну мову, то Петрарка був прихильником латинської мови, причому класичної, а не середньовічної. Він проголосив нову традицію, яка кардинально змінила минулі культурні настанови, а саме-зняв принцип авторитету щодо тексту. Філософські погляди Ф. Петрарки затвердили невіддільність знання краси мови. Поєднання філософії та риторики, як пізніше напише К. Салютаті, звеличило та прикрасило всі науки. Більше того, Петрарка підняв поезію на рівень філософії, довівши, що вона здатна розкрити не менше законів світобудови [7].

Петрарка мала ціннісне розуміння гуманітарного знання. Він звертав увагу на прямий зв'язок між словесністю та філософією. У своєму листі «Про

повсякденні справи» мислитель назвав промову виразником духу, а також його мірилом. На думку Петрарки, якщо мова не має гідності, то немає її й у самого духу, в той же час лише в словах дух може набути конкретного сенсу. Поки людські пристрасті не діють згоди, внутрішній світ і слова опиняються в протиріччі. А недосвідчена в тонкощах мистецтва красномовства, але схильна до згоди душа породжує співзвучні собі, ясні слова [2].

У діалозі «Про красномовство» (трактат «Про засоби проти будь-якої долі») Петрарка в полеміці Радості і Розуму описує красномовство як «могутній інструмент слави, але обопільний». Якщо красномовством володіє дурна людина, воно перетворюється на «меч у руках біснуватого». На думку філософа, красномовство має бути мудрим, святим та скромним. Його фундамент – чеснота, а «погані мови скидають держави» [4]. Надалі ця ідея лягла основою моральної філософії Ф. Петрарки.

Піднесення риторики простежувалося в полеміці Ф. Петрарки проти природничих наук. Він різко засуджував природознавство та медицину, закликаючи відійти від вивчення тіла до пізнання душі. Словесність Петрарка називав вільним мистецтвом, яке може бути підпорядковане мистецтву ремісничому, яким мислитель вважав медицину. Він стверджував, що першочергово – лікування душі, яке є справою філософів та ораторів.

Франческо Петрарка відзначав нерозривний зв'язок розуму та мови. Внутрішній відокремлений діалог, на його думку, є вторинним: для того, щоб залишатися людиною, потрібно спілкуватися з іншими людьми. Філософ вважав, що словами можна допомогти душі, причому сама висока здатність до мовлення превалює над її змістом. Крім того, людська мова виступає силою, що об'єднує, що формує уми [8].

Для нашого дослідження з поглядів Ф. Петрарки особливий інтерес представляє ідея про важливість мовлення та її краси. Розвиток навичок красномовства та активна комунікація коїться з іншими представниками соціуму формують в людини вищого рівня культури мислення. Мова

одночасно пов'язується і з розумом, і з духом, отже, її вдосконалення дозволяє одночасно і об'єктивно сприймати навколишню реальність і виражати суб'єктивне ставлення до неї. Якщо ми використовуємо це положення стосовно навчання красномовству іноземною мовою, то можна зробити висновок, що сприйняття і вираз здійснюватиметься не тільки з позицій, закладених власним менталітем.

тому, але й з позицій культури народів, які виступають носіями мови, що вивчається. Таким чином, з оволодінням навичками мовлення іноземною мовою можна буде домогтися розширення межі індивідуальної культури мислення в рамках оволодіння міжкультурною компетентністю.

Тепер розглянемо основні лінгвістичні ідеї останнього представника філософії Проторенесансу – Джованні Боккаччо. Поки що ми можемо сказати, що у працях цього діяча епохи Відродження був такий чітко окреслений напрямок, як філософія мови, проте спробуємо шляхом аналізу його вивести.

Отже, значне впливом геть нього надали його попередники – Данте і Петрарка. Боккаччо розмежовував живу, народну мову, якою була італійська, і більш серйозна, наукова – латинська. Звідси ми можемо зробити висновок, що в його працях можна простежити зміну принципів мислення, перехід від способу думки національного поета до поглядів філософа-гуманіста.

На тлі боротьби цих двох початків Боккаччо привніс у свою творчість італійською мовою форми латинської буколики (олександрійської поезії) [6]. Буколика зображала сільський спосіб життя з його чистотою та природністю, що протиставлявся витонченому, але аморальному міському способу життя. А тепер звернемо увагу на теми, які більшою мірою цікавили Боккаччо. А.К. Дживелегов особливо виділяє тут мораль, чесноту, долю людини. Слідом за Петраркою він намагався з'ясувати, чим має бути людина, яка прагне перемогти життєві труднощі, якими рясніє сучасна дійсність. Вирішення цієї проблеми обидва мислителі бачили у відділенні нових почуттів від середньовічних переживань. Подібні питання ставив Боккаччо в латинських працях.

Однак згодом він усвідомив цінність грецької мови, якій навчився у калабрійського грека Леонтія Пілата. До зустрічі з ним Боккаччо не сприймав працю Гомера, але навчання у калабрійця зробило його першим італійським елліністом. Перекладена Пілатом латинською мовою «Іліада» стала для Боккаччо основою вивчення грецької мови, який у подальшому вплинув на пізніх гуманістів.

Мислителю потрібні були факти та наочні приклади, які могли б проілюструвати його морально-філософські ідеї та донести їх до людей. Однак, література латинською мовою не могла повною мірою задовольнити ці потреби, тому Боккаччо намагався якнайчастіше посилатися на грецькі твори-першоджерела або обробки. У результаті філософа виявився досить багатий арсенал для підкріплення своїх поглядів [3]. Особливо яскраво це простежується у його творі «Генеалогія язичницьких богів». Наприклад, він писав: «...поети зображають Юпітера то богом небес, то ефірним вогнем, то орлом, то людині.

Боккаччо оперував міфологічним матеріалом грецької класики, максимально відходячи від впливу християнства. Завдяки цьому трактату мислителю вдалося продемонструвати широку освіченість та мудрість, а для гуманістів відкрилося нове джерело знання [5].

Зі сказаного вище можна вивести лінгвофілософський аспект доктрини Джованні Боккаччо. З самого початку мислитель усвідомлював диференційованість сприйняття народної та наукової мов. У міру руху способу мислення від поетичного до філософського Боккаччо віддалявся від італійської мови та схилявся до латинської. Однак він дійшов висновку, що останній не має в своєму розпорядженні достатнього спектру образотворчих засобів для донесення мудрості до простого народу. Таким чином, Боккаччо був змушений звернутися до третьої мови-грецької, використання якої дозволило йому розширити межі пізнання, причому як власні, так і своїх читачів.

2.2. Ідейно-художня своєрідність сонетів Ф. Петрарки

Світове значення основоположника гуманізму епохи Відродження виходить з непорушного факту: «Історія знає мало письменників, які надали б таку дію на етичне і естетичне виховання людства, як Петрарку...». Його вплив на європейську лірику « у коллічественном, хронологічному і географічному відношенні» перевершує вплив інших велетнів – творців шкіл і напрямів. « Царство Петрарки», що почалося в XIV ст в Італії опанувало згодом Францію, Іспанію, Португалію, Англію, Німеччину і Нідерланди. У владі Поета виявилися літератури Криту і кіпрської, так само як і літератури Греції, Дубровника, Далмації, Угорщини, Чехії, Польщі. Отже рядки Байрона про Петрарки, «...обучившем солодкому співу // Всіх європейських бардів...», – зовсім не гіпербола [18].

Його діяльність охоплювала релігійну, політичну, філософську, дипломатичну площини, проте найбільше він став відомим нащадкам як літературний діяч, майстер ліричної поезії. Незважаючи на те, що Петрарці належить чимало філософських, історичних та інших творів латиною, класиком світової літератури його зробили саме ліричні вірші – сонети, канцони, балади тощо. Саме тому, досліджуючи внесок поета в розвиток світової літератури, найбільш актуальним буде розглянути саме його ліричні твори.

Творчість Петрарки була ще менш локальною. Воно відображало найбільш загальні історичні протиріччя, характерні для тречентістської Італії в цілому. Саме це визначило провідну роль Петрарки у формуванні нової, національної культури італійського Відродження. Його поезія і думка не просто відображали ідеологічні, політичні і соціальні протиріччя італійського XIV століття: вони були також ідейно-естетичною формою їх подолання у світогляді поезій Петрарки перехід від середньовіччя до Ренесансу, що намітився в творчості Данте юного Боккаччо, в основному також завершений. Петрарка став першим ученим – гуманістом, і саме тому він виявився першим

великим ліриком італійського Відродження. Крім того, – і це не менше істотний – він став « першою яскраво вираженою особою, першою квіткою індивідуалізму. У небагатій зовнішніми подіями життя Франческо Петрарки отримав реальне втілення не лише тип нового письменника, але і нові тип взаємин між інтелігентом і суспільством.

У його сонетах створюється атмосфера ясності і гармонії, що врівноважує контрасти і протиріччя. Петрарка пише про любовне відчуття так віртуозно і натхненно, що не випадково йому наслідують, на нього дорівнюють подальші покоління ліриків [8].

Особистість Петрарки характерна для Відродження: у ній головними рисами стали гідність, духовна незалежність та одержима любов до античної літератури. Водночас він мав схильність до земних радощів, цінував життєві зручності і спілкування, був вибіркоким у дружбі, не всякому державцеві приділяв увагу, але з деякими із них бесідував, причому на рівних. До його щирих друзів належали єпископ Дж. Колонна і письменник Дж. Боккаччо. «Не знати злигоднів і не мати надміру, не командувати іншими і не бути у підлеглих – ось моя мета», – писав Петрарка. Його любов до античності була спричинена прагненням пізнання світу в часі та бажанням «дружити крізь віки». Він вважав особистими друзями багатьох діячів Стародавнього Риму, уявно спілкувався з ними, писав листи до Вергілія та Ціцерона. Він шукав по монастирях старовинні сувої, збирав і зберігав їх, вивчав і коментував. Петрарка був різнобічно обдарованим літератором: поетом, прозаїком, вченим-філологом і – не можна забувати про це – видатним бібліофілом. Залишена ним бібліотека античних авторів налічувала сотні згортоків, він їх заповідав флорентійській бібліотеці, частина давніх рукописів була віддана Венеціанській республіці і послужила основою для венеціанської бібліотеки «Сан-Марко».

Серед численних трактатів Петрарки особливо значним є трактат «Таїна» («Secretum», 1343), який у нас нерідко видається під назвою «Про зневагу до світу». Він написаний у діалогічній формі: розмовляють Франциск

та Августин, обидва вони – втілення особистого «я» Петрарки. Франциск уособлює собою прагнення земного щастя, Августин – своєрідний моральний голос волі поета, що попереджає його про суєтність усіляких пристрастей. Тут гуманістично трактується сама тема усамітнення як своєрідного спілкування із самим собою. Суперечливість людини осмислюється як її внутрішнє багатство, розкутість і стоїцизм одночасно [8].

Твором Петрарки, що здобув для нього безсмертя, є «Канцоньєре» («Canzoniere»), іноді цю звичну назву в нас українізують – «Книга Пісень». Поет зневажливо ставився до своїх ліричних пісень, створених народною мовою. Є припущення, що спочатку Петрарка писав їх як тексти для вже готових мелодій. Лише згодом він почав сприймати ці вірші серйозно, багато разів їх редагуючи. Ця праця не припинялася до останніх днів життя. Перша редакція вийшла у 1368 р. і містила 171 вірш, друга – у 1373 р., вона вже налічувала 366 віршів: 317 сонетів, 29 канцон, 9 секстин, 7 балад і 4 мадригали. Цю збірку Петрарка розділив на дві книги: «На життя мадонни Лаури» («In vita di Madonna Laura») і «На смерть мадонни Лаури» («La morte di Madonna Laura»). Тим часом він продовжував писати вірші на честь невідомої нам дами, граючись її ім'ям, пишучи його то «laura», то «l'auro», тобто то «лавр», то «золото»... В одному зі своїх сонетів поет згадує свого приятеля кардинала Колону, який помер за деякий час після смерті Лаури: «Немає більше найбільшої з колон, немає лавра. Ніде більше не знайду я втраченого. Смерть завдала мені два удари, від яких я весь час у скорботі. Любов і дружба – золото, яке коштовніше від багатства і влади. Яке страшне життя, що віднімає все».

Не тільки ці нещастя роблять вірші Франческо такими пафосними. Він і сам ще не може розібратися, поезія – гріх перед Богом чи священний поклик? Кохання – мука чи щастя? Чому він «горить у холодний день і стигне у сонячний»? Бо вперше віршована мова була звернута не до неба, а до людського серця, не звиклого до слів похвали й подяки. Сама пристрасть, до тих пір гамована тим, що убивали плоть, була вперше висловлена відкрито і водночас цнотливо.

Вибух полум'яного почуття Петрарка вкладає в жорстку форму сонета, який після нього стає своєрідним прапором нової поезії, до того ж розцвічений неповторним стилем.

Зрештою, кохання стає для Петрарки тією силою, що робить цього флорентійця засновником, разом із Данте і Боккаччо, літературної італійської мови. І все це тому, що одного дня йому зустрілася дівчина...

Так у самій композиції збірки з'явився її естетичний центр – образ Лаури та художній час. Він мав інший принцип, аніж у Данте, – мадонна Лаура, безумовно, постаріла би, якби не її передчасна смерть. Любов Петрарки до мадонни Лаури – реальне земне почуття, як сама вона – конкретна жінка, чиєї взаємності поет жадає, хоча дистанція поміж ним і мадонною [11].

Лаурою (мадонна – звертання до пані, обов'язково заміжньої жінки) завжди повинна зберігатися. В образі Лаури присутня певна алегоричність, не дарма її ім'я нагадує про «лавр», тобто про таку жадану поетом Славу. Її ім'я суголосо й із італійським словом «лаура», тобто повітря, що нагадує про неземне, вивищене у самому вигляді прекрасної дами. І при всьому цьому Лаура конкретна, поет точно називає дату їхньої першої зустрічі: він уперше побачив її 6 квітня 1327 р. в Авіньйоні, у церкві Святої Клари, а померла вона у 1348 р. Портрет її не має виразних обрисів, є лише очі, яким надається цілком виняткове значення, вони нерідко стають символом самої Лаури. «Ви не побачите моєї зради, – ви, очі, що дали мені любов», – ці рядки Петрарка не даремно цитує Фабрицію у «Пармському монастирі» Стендаля: у них не лише ідея вірності коханій жінці, а й ставлення до краси як вищої мудрості, здатної навчити найпрекраснішого на землі почуття.

Щасливі квіти й благовісні трави,

Прим'яті донною на самоті;

Пісок, що береже сліди святі

Чудових ніжок під листком купави;

Гаї прозорі, віти, наче пави,

Фіалки у любовній блідноті,

*Ліси вільготні, тихі та густі,
Куди не входить сонце величаве;
О краю мій, о ріки голубі,
Ви омиваєте Лаури очі,
Їх блиск перебираючи собі.
Прекрасні ви в своєму непороччі!
А там підводні скелі серед ночі
Горять в мого закохання журбі.*

[Сонет 162 «Счастливые цветы и благовестный травы ... « из «Книги песен»]

У цьому сонеті поет використовує такі засоби художньої виразності, як: епітети – «щасливі квіти», «ріки голубі», «благовісні трави»; порівняння: «віти, наче пави»; метафори: «о ріки голубі, ви омиваєте Лаури очі, їх блиск перебираючи собі» – запис у таблицю.

Образ дами, який оживає в його сонетах, ідеалізований і майже канонізований. Він характеризує її поетичною життєвістю та живописністю. Лаура, яку оспівує Петрарка, благородна, цнотлива, неприступна. Вона є уособленням чистоти та святості. Ясне і правдиве зображення переживань закоханого, його психологічного світу зробило Петрарку класичним співцем любові. Він прославляє кохання ідеальне та мрійливе.

В період просвітницького сентименталізму, що відрізняється « надзвичайно творчою активністю сприйняття європейської культури» вплив Петрарки відчували всі: видатне і відомі, напівзабуті і геть забуті автори. У історії усесвітньої літератури Петрарка «... був першим передвісником новоєвропейської солодкої і меланхолійної пісні на честь живої краси. Лаура не відвернутий символ, а жива реальна жінка, що ідеалізується творчим розумом поета під впливом палкого і палкого відчуття. Лише існуванням живого реального типа такої жінки ми можемо пояснити, чому європейська поезія не лише не забула образ Лаури, але і розвивала його майже в тих же межах і фарбах, які спостерігалися у Петрарки [23].

«Сентиментальність Петрарки вся покоїться на тій простій обставині, що її любов була не досяжною мрією для поета. У відвернутій від реальної дійсності любові поет удавався до софістики серця і в чутливості шукав противаги до своєї глибокої незадоволеності, і тому ледве-чи чутливість можна поставити в докір Петрарки. Чутливість – законна властивість незадоволеного відчуття».

Історичне значення лірики Петрарки заключається у звільненні ним італійської поезії від містики, алегоризма та відволікання. Вперше саме у Петрарки любовна лірика стала слугувати прослевленням реальною земного почуття кохання. Це відіграло велику роль в укріпленні гуманістичного світобачення з його індивідуалізмом та реабілітацією земних зв'язків. Створений Петраркою індивідуальний стиль став канонічним для ліричної поезії. Петрарка стає творцем нової, психологічної лірики, що стала дорогоцінним внеском у скарбницю світової поезії.

У виникаючому при читанні Петрарки автопортреті впадає в око риса: потреба в любові. Це і бажання любити і потреба бути коханим. Гранично чітке вираження ця риса знайшла в любові поета до Лаури, головному предмету сонетів і інших віршів, що складають „Книгу пісень”. Любові Петрарки до Лаури присвячена незлічима кількість вчених і белетризованих творів. Лаура – фігура цілком реальна. Любов до неї, як це часто буває в дійсній поезії, сублімована, до кінця життя поета трохи притихла і навряд чи злилася з уявленням про любов райську, ідеальну. Поезія Петрарки – це своєрідний щоденник почуттів і переживань люблячого серця. І хоча опис краси Лаури, в якому, за канонами того часу, переважають порівняння з квітами, зірками, перлинами тощо, робить її схожою на будь-яку іншу красуню, оспівану в поезії інших авторів [30].

Шана, яка зустрічала Петрарка в суспільства, твору, що погано розумів його, хоч би вже по одному тому, що написані вони були не на «кухонній», а на класичній латині, спантеличувала багато істориків, що рахували його не просто «приголомшуючим», але і «декілька загадковим».

Дійсно, якщо оцінювати Петрарку лише як «чистого» ученого, літератора і поета, його авторитет у сучасників може здатися нез'ясовним. Але так дивитися на Петрарку не треба. «Загадку» капітолійського тріумфу Петрарки і його подальшої слави краще всього, як нам здається, пояснило Ст Н. Лазарев, що відзначив, що сучасників більш всього приголомшувало в Петрарці не новаторство його поезики, а нові межі в його людській індивідуальності. На Капітолії корбноваї був не стільки новий поет, скільки нова людина, в якій передова частина суспільства відчула втілення власних життєвих прагнень і ідеалів.

Мабуть, саме до 1333 року відносяться два сонети – CLXXVI, CLXXVI I, в яких Петрарка розповідає про свій перехід через ліс Арденн. Примітно, що в них звучить загалом мало характерний для лірики зрілого Петрарки неприборканий оптимізм. Тут він породжений радістю відкриття світу і свідомості своєї внутрішньої свободи [25].

У своїх сонетах Франческо Петрарка використовував епітети, порівняння та метафори.

Лірика Петрарки наскрізь оригінальна і нова, вона вражає щирістю почуттів, відвертістю, не дарма її називають поетичною сповіддю Петрарки. Вона близька нашим почуттям, гармоніює з ними, допомагає нам пізнати себе. У своїх сонетах Петрарка утверджує право на радість життя, на кохання до реальної, земної жінки. Кохання – це свято душі, що облагороджує людину, найвище блаженство, якого прагне людська душа. У цьому виявилися передові погляди поета-гуманіста. Петрарку справедливо називають батьком європейської лірики, вчителем усіх видатних поетів Європи.

Збірка поезій «Книга пісень» складається з віршів, які автор не мав наміру презентувати широкій публіці. Тут висловлені найпотемніші думки та почуття великої людини, весь її світогляд, і сонетна форма, що найчастіше зустрічається серед віршів «Canzoniere», не є головним здобутком і найбільшою цінністю, хоча Петрарка блискуче працює в межах складного сонетного канону. Віртуозна майстерність викладення слугує лише тлом, яке

дозволяє гідно висловити внутрішній зміст віршів. І коли псевдонащадки та епігони намагалися повторити Петрарку, користуючись його римами та поетичними прийомами, вони не тільки не досягали його рівня, але й часто псували репутацію майстра, якого починали сприймати як одного з численної когорти шукачів вдалого слова.

ВИСНОВКИ

Франческо Петрарка (1304-1374) вважається одним з найбільших поетів та гуманістів Італії. Його творчість мала значний вплив на розвиток італійської мови та літератури, а також на формування національної ідентичності.

Петрарка був одним з перших, хто відмовився від латинської мови в літературі та перейшов до використання народної мови – тої, якою розмовляли народи Італії. Він використовував тосканський діалект, який був популярний у Флоренції та центральній Італії, і зумів зробити його літературною мовою, що стала основою сучасної італійської мови.

Петрарка також вплинув на розвиток граматики та орфографії італійської мови. Він розробив правила, що допомогли стандартизувати мову та зробити її більш доступною для широкої аудиторії.

Завдяки своїм творам, Петрарка підтримував італійську мову та національну ідентичність в часи, коли держави Італії були роздроблені і під контролем різних іноземних династій. Його твори були відомі не тільки в Італії, а й у всій Європі, і вони допомогли популяризувати італійську мову та літературу в світі.

Отже, можна зробити висновок, що Петрарка мав значний вплив на формування італійської мови та національної ідентичності, і його творчість стала ключовим етапом у розвитку італійської літератури та мови.

Також варто зазначити, що Петрарка вплинув на розвиток інших європейських мов, зокрема французької та англійської. Його твори перекладалися на ці мови, що допомогло поширити ідеї Ренесансу та популяризувати італійську культуру та мову в світі.

Петрарка був не лише письменником, але й активним діячем, який підтримував ідею об'єднання Італії. Він вірив, що італійці повинні зберегти свою національну ідентичність та культуру, і відмовитися від іноземного впливу. Його праці не тільки сприяли створенню італійської мови, але й допомогли сформувати національну свідомість серед італійців.

Отже, можна стверджувати, що Петрарка мав великий вплив на формування італійської мови та культури, що зміцнило національну ідентичність італійців. Він став символом національного відродження та просвіти, який допоміг зміцнити позиції Італії в Європі.

Також слід зазначити, що Петрарка не тільки використовував та розвивав італійську мову в своїх творах, але й докладав зусиль до стандартизації її правопису та граматики. Він звертав увагу на мовні особливості різних регіонів Італії та спрямовував свої зусилля на зближення та уніфікацію мови.

Багато слів та фраз, які були введені Петраркою в італійську мову, стали частиною сучасної італійської лексики. Крім того, він був одним із перших, хто використовував в поезії італійську мову замість латини, що була панівною у той час.

У цілому, можна сказати, що Петрарка став не тільки творцем італійської літературної мови, але й патріотом, який зробив великий внесок у розвиток національної свідомості та культури Італії. Його твори та ідеї дали поштовх розвитку італійської літератури та мови, і він став символом культурної ренесансної епохи в Італії та за її межами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боковець А. Сонетарій В. Шекспіра : особливості рецепції петраркізму в контексті англійської ренесансної лірики / А. Боковець // Ренесансні студії. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2010. – Випуск 14–15. – С. 63–72.
2. Г. Л. Історія світової літератури. Західноєвропейське Середньовіччя (III–XIV ст.) [Текст] / Г. Л. Рубанова – Л. : ПАІС, 2004. – 144 с.
3. Давиденко, Г. Й. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К. : Центр учбової л-ри, 2007. – 248 с.
4. Давиденко, Г. Й. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К. : Центр учбової л-ри, 2007. – 248 с.
5. Давиденко, Г. Й. Історія західноєвропейської літератури раннього і зрілого Середньовіччя [Текст] : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Г. Й. Давиденко. – Суми : Університетська книга, 2006. – 261 с.
6. Дакаленко О. Ориєнтир німецького «барочного петраркізма» Георга Родольфа Векерліна (аналіз сонета «Ihr Herz ist Gefroren») / О. Дакаленко // Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди. Серія : Літературознавство. – 2011. – Вип. 3 (2). – С. 9–14.
7. Євілевич Н. «Темні століття» чи «золота середина»? / Н. Євілевич // Зарубіжна література. – 2005. – № 6. – С. 46 – 49.
8. Зубко Л. Воїни Середньовіччя // Зарубіжна література. – 2005. – № 8. – С. 65 – 66.
9. Коптілов В. Легенди сивої лавнини [Текст] : [про середньовічний лицарський роман] / В. Коптілов // Всесвіт. – 1997. – № 11/12. – С. 168 – 174.

10. Куцевол О. Світло й темрява дванадцяти століть / О. Куцевол // Відродження. – 1995. – № 1. – С. 37–40.
11. Лука Т. Особливості поезії дубровницьких петраркістів / Т. Лука // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2012. – Вип. 56. – Ч. 2. – С. 193–199.
12. Наливайко Д. Культурно-історичні спільноти й міжнаціональний літературний процес [Текст] : (на матеріалі літератур Середньовіччя) / Д. Наливайко // Теорія літератури й компаративістика / Д. С. Наливайко. – К., 2006. – С. 38 – 64.
13. Ніколенко О. Доба Середньовіччя як етап розвитку світової культури / О. Ніколенко // Всесвітня література. – 2002. – № 10. – С. 33 – 37.
14. Ніколенко О. Доба Середньовіччя як етап розвитку світової культури / О. Ніколенко // Всесвітня література. – 2002. – № 10. – С. 33 – 37.
15. Рихло П. Петраркізм / П. Рихло // Лексикон загального та порівняльного літературознавства / [за ред. д. ф. н. А. Волкова (гол.), к. ф. н. О. Бойченка, к. ф. н. І. Зварича, к. ф. н. Б. Іванюка, к. ф. н. П. Рихла]. – Чернівці : Золоті литаври, 2001. – С. 407–409.
16. Складенко О. Втілення в образі Роланда героїко-патріотичного та лицарського ідеалу народу // Зарубіжна література. – 2005. – Вересень. – Число 35. – С. 8 – 9.
17. Тарасова Н. Типологічні подібності в героїчних епосах / Н. Тарасова // Всесвітня література. – 2004. – № 10. – С. 26 – 28.
18. Хамітов Н.В., Гармаш Л.Н., Крилова С.А. Історія філософії. Проблема людини та її меж: Навчальний посібник. – К., 2006. – 296 с.
19. Шалагінов Б. Література середніх віків у Західній Європі / Б. Шалагінов // Всесвітня література та культура. – 2003. – № 5. – С. 47 – 53.
20. Шалагінов Б. Література середніх віків у Західній Європі / Б. Шалагінов // Всесвітня література та культура. – 2003. – № 5. – С. 47 – 53.
21. Шалагінов, Б. Література середніх віків [Текст] / Б. Шалагінов // Зарубіж. л-ра. – 2004. – № 38(жовтень). – С. 2.

22. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження / М.С. Шаповалова, Г.Л. Рубанова, В.А. Моторний. – Львів: Світ, 1993. – 312 с.
23. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження / М.С. Шаповалова, Г.Л. Рубанова, В.А. Моторний. – Львів: Світ, 1993. – 312 с.
24. Юзьків Г. Константа петраркізму в українській любовній ліриці (В. Сосюра, В. Симоненко, М. Вінграновський) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.01.01 «Українська література» / Г. Юзьків. – К., 2012. – 18 с.
25. Braden G. Petrarchan Love and the Continental Renaissance / G. Braden. – New Haven (Conn.) : Yale University Press, 1999. – XV, 198 p.
26. Forster L. The Icy Fire, Five Studies in European Petrarchism / L. Forster. – Cambridge : At the University Press, 1969. – 203 p
27. Riklefs N. Bildlichkeit / N. Riklefs // Das Fischer Lexikon Literatur : In 3 Bd. / [hrsg. v. N. Riklefs]. – Frankfurt am Main : Fischer Taschenbuch Verlag GmbH, 1996. – Bd. 1. – S. 260–320.
28. Waller G.F. English Poetry of the Sixteenth Century / G.F. Walter. – London ; New York, 1986. – 315 p.
29. Wilkins E.H. A General Survey of Renaissance Petrarchism / E.H. Wilkins // Comparative Literature. – Eugene : University of Oregon Press, 1950. – Vol. 2. – P. 327–328.
30. Wilpert G. von. Sachwörterbuch der Literatur / G. von Wilpert. – Stuttgart : Alfred Kröner Verlag, 1989. – 1054 s.